

הַלְבוֹת גִּזְלָה וְאַבְדָּה פֶּרֶק ח

א. הַגִּזְלָה אֶת חֲבֵרוֹ, וּמֵת הַנִּגְזָל יַחְזִיר הַגִּזְלָה לַיּוֹרְשִׁים; וְאִם אֲבָדָה אוֹ נִשְׁתַּנָּת, נוֹתֵן לָהֶם דְּמִיָּה. וְאִם נִשְׁבַּע לוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ מֵת נוֹתֵן הַקֶּרֶן וְהַחֲמֵשׁ לַיּוֹרְשִׁין.

ב. הַגִּזְלָה אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ, וּמֵת הָאָב אִם אֵין הַגִּזְלָה קִיָּמָה אוֹ נִשְׁתַּנָּת, עוֹשֶׂה חֲשָׁבוֹן עִם אָחִיו עַל הַקֶּרֶן וְעַל הַחֲמֵשׁ; וְאִם הַגִּזְלָה קִיָּמָה, חַיִּב לְהוֹצִיא הַגִּזְלָה עֲצָמָה מִתַּחַת יָדוֹ. לְפִיכָךְ נוֹתֵן אֶת הַגִּזְלָה וְאֶת הַחֲמֵשׁ לְאָחִיו, וְעוֹשֶׂה עִמָּהֶן חֲשָׁבוֹן.

ג. אִם אֵין לוֹ אָחִין, שֶׁנִּמְצָא זֶה הַגִּזְלָן לְבִדּוֹ הוּא הַיּוֹרֵשׁ מוֹצִיא הַגִּזְלָה מִתַּחַת יָדוֹ לְבָנָיו; וְאִם אֵין בָּנִים לְזֶה הַבֵּן הַגִּזְלָן נוֹתְנָה לְבַעַל חוּבוֹ, אוֹ בַּהֲלוֹאָתוֹ, אוֹ לְצִדְקָהּ. הוּאִיל וַיֵּצֵאת הַגִּזְלָה עֲצָמָה מִתַּחַת יָדוֹ נִפְטָר, אֵף עַל פִּי שִׁנְתָּנָה מִתָּנָה אוֹ פָּרָעָה בַּחוּבוֹ; וְהוּא, שְׂיֹדִיעִים וַיֹּאמֶר זֶה גִּזְלָא אֲבֹא.

ד. וְכֵן הַגִּזְלָה אֶת הָגֵר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וַיַּחְזֵר וְהוֹדָה לוֹ, וַיִּזְקַף עָלָיו הַכֹּל מִלּוֹה, וְאַחֵר כֶּךָ מֵת הָגֵר אֵף עַל פִּי שְׁזָכָה בַּגִּזְלָה, חַיִּב לְהוֹצִיאָהּ מִתַּחַת יָדוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁהוּדָה בְּנִתִּים. אֲבָל אִם גִּזְלָה אֶת הָגֵר שְׂאִין לוֹ יוֹרְשִׁים, וְנִשְׁבַּע לוֹ, וּמֵת הָגֵר הָרִי זֶה חַיִּב לְשַׁלֵּם הַקֶּרֶן וְהַחֲמֵשׁ לְכוֹהֲנִים שְׁלֹאוֹתוֹ מִשְׁמֶר, וּמִבִּיא אֲשָׁמוֹ; וְאַחֵר כֶּךָ יִתְכַּפֵּר לוֹ.

ה. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמָדוּ שֶׁזֶה שֶׁנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה "וְאִם-אֵין לְאִישׁ גֵּאֶל" (במדבר ה, ח) בְּגֵר שְׂמֵת וְאֵין לוֹ יוֹרְשִׁים, הַפְּתוּב מְדַבֵּר. וְאֲשֶׁם זֶה הָאָמוּר כָּאן, הוּא הַגִּזְלָה אוֹ דְּמִי הַגִּזְלָה.

ו. לְפִיכָךְ הַמַּחְזִיר גִּזְלָה הָגֵר בְּלִילָהּ, לֹא יֵצֵא, שֶׁהָרִי אֲשֶׁם קָרָאוּ הַפְּתוּב, וְאֵין מְקַרִּיבִין בְּלִילָהּ. וְאֵין הַכוֹהֲנִים חוֹלְקִין גִּזְלָה הָגֵר כִּנְגֵד גִּזְלָה הָגֵר, כְּדֶרֶךְ שְׂאִין חוֹלְקִין בֶּשֶׁר אֲשֶׁם זֶה כִּנְגֵד בֶּשֶׁר אֲשֶׁם אַחֵר.

ז. כָּל גִּזְלָה הָגֵר שְׂאִין בּוֹ שׁוּוֹה פְּרוּטָה לְכָל כּוֹהֵן וְכוֹהֵן מֵאֲנָשֵׁי מִשְׁמֶר, לֹא יֵצֵא הַמַּחְזִירוֹ יָדֵי הַשֹּׁבָה שֶׁנֶּאֱמָר "הַמוֹשֵׁב לֵה", לְכֹהֵן" (במדבר ה, ח), עַד שֶׁתְּהִיָּה הַשֹּׁבָה לְכָל כּוֹהֵן.

ח. וְלָמָּה נֶאֱמָר בַּגִּזְלָה הָגֵר "אִישׁ" (במדבר ה, ח) שֶׁהָאִישׁ אֶתָּה צָרִיךְ לַחְקֹר וּלְחַזֵּר עָלָיו, אִם יֵשׁ לוֹ יוֹרְשִׁים אוֹ אִם אֵין לוֹ; אֲבָל אִם הָיָה הָגֵר קָטָן אִי אֶתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּר עָלָיו, אֲלֹא חֲזַקְתּוֹ שְׂאִין לוֹ יוֹרְשִׁים.

ט. הַכוֹהֲנִים בַּגִּזְלָה הָגֵר, כְּמִקְבְּלֵי מִתְּנוּת הֵן. לְפִיכָךְ הַגִּזְלָה חֲמִץ מִן הָגֵר שְׂאִין לוֹ יוֹרְשִׁים, וְעֵבֶר עָלָיו הַפֶּסֶח חַיִּב לִתֵּן לְכוֹהֲנִים אֶת דְּמָיו, כְּשַׁעַת הַגִּזְלָה: שְׂאִם יִתְּנֶנּוּ לָהֶן עֲכָשׁוּ, אֵינָה מִתָּנָה שֶׁהָרִי הוּא אֲסוּר בַּהֲנִיָּה. וְאִלּוּ הָיָה הָגֵר קָטָן, הָיָה אוֹמֵר לוֹ הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

י. כּוֹהֵן שֶׁגִּזְלָה גֵר שְׂאִין לוֹ יוֹרְשִׁים, וְנִשְׁבַּע לוֹ, וּמֵת הָגֵר לֹא זָכָה זֶה בַּגִּזְלָה שֶׁתַּחַת יָדוֹ, אֲלֹא יוֹצִיא מִתַּחַת יָדוֹ לְכָל אָחִיו הַכוֹהֲנִים בְּנֵי הַמִּשְׁמֶרָה.

יא. הַגִּזְלָה אֶת הָגֵר וְנִשְׁבַּע לוֹ, וּמֵת הָגֵר, וְהַפְּרִישׁ אֲשָׁמוֹ וַיִּגְזַלְתּוּ לְהַעֲלוֹתָן לְכוֹהֲנִים, וּמֵת הַגִּזְלָן קֹדֶם כְּפָרָה הָרִי בְּנֵי הַגִּזְלָן יוֹרְשִׁים אֶת כֶּסֶף הַגִּזְלָה אוֹ הַגִּזְלָה עֲצָמָה; וְהָאֲשֶׁם יִרְעָה עַד שִׁיפֹל בּוֹ מוֹם, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּמִקְוָמוֹ.

יב. נתן הגזלן את הכסף לאנשי משמר, ומת קדם כפרה אין יורשי הגזלן יכולין להוציא מיד הכוהנים, שנאמר "איש אשר-יתן לכהן, לו יהיה" (במדבר ה, י); ואפלו היה הגזלן קטן, שאין מתנתו מתנה אין יורשיו מוציאין מיד הכוהנים.

יג. נתן את הכסף לאחת מן המשמרות, ואת האשם למשמרה זו שהיא שבתה יחזר הכסף אצל האשם, לאנשי המשמרה הקבועה: שהמשמרה שלקחה כסף בלא שבתה לא זכת, ומוציאין מידה.

יד. אין מקריבין את האשם עד שיחזיר הגזלן הקרן לבעלים, או לכוהנים אם היה גזל גר שאין לו יורשים. נתן את הקרן, והקריב אשמו נתכפר לו, ואין החמש מעכב הכפרה; וחיב לתן את החמש אחר כפרה.

טו. העבדים והשטרות והקרקעות, אין בהן תוספת חמש: שנאמר "וכחש בעמיתו בפקדון" (ויקרא ה, כא), כל האמור בענין מטלטלין הוא וגופן ממון יצאו קרקעות ועבדים שהקשו לקרקעות, ויצאו שטרות שאין גופן ממון. וכן אם היו גזל גר שאין לו יורשין, אינן חוזרים לכוהנים.

טז. וכן הקרקע אינה נקנית לגזלן לעולם, אלא ברשות בעליה קימת; ואפלו נמכרה לאלה זה אחר זה, ונתיאשו הבעלים הרי זו חוזרת לנגזל בלא דמים. וכל מי שיצאה מתחת ידו חוזר על זה שמכרה לו, וחוזר המוכר השני על המוכר הראשון, עד שיחזר הלוקח מן הגזלן על הגזלן, ויטל ממנו כמו שיתבאר.